

NOVÉ VYDÁNÍ
(LEDEN 2010)

MA 21

PROČ A JAK MĚŘIT KVALITU MÍSTNÍCH AGEND 21 V ČR?

Kritéria místní Agendy 21 a jejich zavádění do praxe

místní Agenda 21

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

MÍSTNÍ AGENDA 21 – CESTA KE KVALITĚ

„Místní Agenda 21 – mezinárodní program zavádění zásad udržitelného rozvoje na místní úrovni (města, obce, regiony). Cílem je rozvoj procesů, které příznivě ovlivní kvalitu života nejen současných obyvatel měst, ale také život generací jejich dětí, to vše ve spolupráci s veřejností. Udržitelný rozvoj je jedním z cílů EU a OSN.“

Mezinárodní program místní Agenda 21 je zakotven v dokumentu OSN – Agenda 21, k jehož naplňování se na Summitu Země v roce 1992 zavázaly desítky států včetně České republiky.

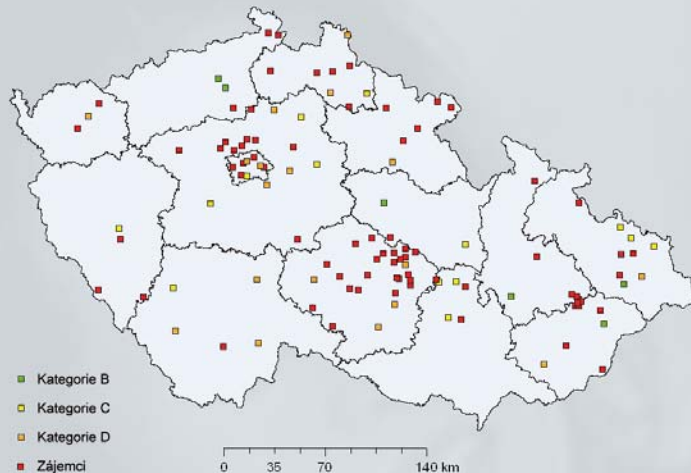
MA21 jako metoda kvality veřejné správy

Místní Agenda 21 (MA21) je progresivní **zastřešující metodou zvyšování kvality veřejné správy**, vedoucí k praktickému uplatnění principů udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni. Na rozdíl od dalších metod přináší s sebou kromě kvalitnější a efektivnější práce veřejné správy i řadu přidaných hodnot – spokojenost obyvatel, jejich aktivní zapojení do veřejného života i do spolurozhodování o věcech veřejných, ale také promyšlený přístup ke strategickému plánování a řízení.

MA21 umožňuje, aby se region rozvíjel v rovnováze všech klíčových dimenzí – tedy aby se dařilo sladit hospodářský rozvoj se sociálními požadavky a s respektem k limitům daným životním prostředím. **Místní samosprávy** sehrávají v tomto procesu klíčovou roli.

V roce 2006 místní Agendu 21 zařadilo Ministerstvo vnitra mezi **oficiální metody zvyšování kvality ve veřejné správě**, spolu s dalšími metodami (např. benchmarking, CAF nebo Balanced Scorecard), které navíc efektivně propojují.

Přehled MA21 v ČR (stav k 11/2009)

Nezbytné součásti MA21

- Organizační zázemí, plánování a hodnocení postupu MA21
- Zapojení veřejnosti, místní partnerství, komunitní plánování
- Strategické řízení k udržitelnému rozvoji, monitorování postupu
- Komunikace, propagace, informovanost, sdílení dobré praxe
- Financování, motivace v rámci MA21

KRITÉRIA MA21 – ŠANCE PRO AKTIVNÍ MĚSTA, OBCE A REGIONY

Kritéria MA21 – nástroj pro měření kvality MA21

Pro měření kvality MA21 je sestavena oficiální sada **Kritérií MA21**, která byla v roce 2006 schválena Radou vlády pro udržitelný rozvoj. Kritéria shrnují základní aspekty, které má municipalita postupující v rámci MA21 prokázat. Cílem kritérií není poskytnout obcím jednotný návod pro realizaci MA21, ale přehledný nástroj/vodítko pro základní body postupu.

Proč zavádět Kritéria MA21?

- města, obce i regiony mohou dle jasně definovaných parametrů prokázat, že v praxi uplatňují MA21 a na jaké úrovni MA21 se nacházejí;
- sledování stavu procesu MA21 pomocí Kritérií MA21 může být využíváno jako podpůrný prostředek pro žádosti o granty EU a o podporu z vybraných dotačních titulů jednotlivých resortů či krajů (aktivní MA21, které transparentně doloží svůj postup, budou mít větší šanci na tyto zdroje a dotace dosáhnout).

Sady Kritérií MA21 dle typu municipality (obec-město-region)

Od roku 2010 jsou k dispozici upravené sady Kritérií MA21. Ty vycházejí ze základní sady pro města/obce střední velikosti, avšak jsou uzpůsobeny tak, aby respektovaly specifika příslušného typu municipality.

V současnosti je k dispozici celkem 5 typových sad kritérií:

- pro města (základní sada)
- pro statutární města
- pro malé obce do 2. tis obyvatel
- pro mikroregiony
- pro kraje

JAK JSOU KRITÉRIA MA21 ČLENĚNA A DOKUMENTOVÁNA?

Sada jedenadvaceti kritérií je rozčleněna do čtyř hlavních kategorií dle dosažené úrovně MA21 („A“/nejvyšší – „D“/nejnižší). Uvedeným kategoriím přechází „startovací“ skupina Zájemci.

Každé Kritérium MA21 má stanoveny svoje ukazatele zahrnující aktivity/úkony, jejichž realizace vede k jeho splnění. Nedílnou součástí ukazatele je jeho limit neboli konkrétní hodnota, kterou musí každé město, obec či region naplnit a doložit prostřednictvím přesně specifikované dokumentace. Aby mohla municipalita postoupit z jedné kategorie do druhé, je nutné splnit všechna kritéria příslušející té které kategorii.

Přehled kategorií MA21

- **Kategorie ZÁJEMCI** (zahrnuje všechny evidované zájemce o problematiku MA21 a je otevřená nejen municipalitám, ale také dal-

ším subjektům aktivně zapojeným do realizace MA21, např. neziskovým organizacím)

- **Kategorie D: „START“** („začátečnická“ úroveň MA21, předpokládá organizační zajištění procesu MA21 a start vybraných informačních aktivit – články, web atp.)
- **Kategorie C: „STABILIZACE“** (mírně pokročilá úroveň MA21, předpokládá aktivní zapojení veřejnosti a politické zastřešení procesu MA21)
- **Kategorie B: „SYSTEM ŘÍZENÍ“** (pokročilá úroveň MA21, předpokládá zavedení a používání systému řízení municipality dle zásad MA21)
- **Kategorie A: „DLOUHODOBÝ PROCES“** (nejvyšší úroveň MA21, předpokládá strategický a dlouhodobý rozvoj za aktivní účasti veřejnosti, založený na principech udržitelného rozvoje a směřující ke zvyšování kvality života občanů)

DATABÁZE MA21 – OFICIÁLNÍ EVIDENCE MA21 V ČR

Postup jednotlivých měst, obcí a regionů v souladu s Kritérii MA21 lze průběžně sledovat v rámci **Databáze MA21**. Tato oficiální evidence transparentně dokladuje kvalitu jednotlivých realizátorů MA21 a jejich reálný pokrok v čase. Databáze MA21 je veřejně přístupná na internetu: www.ma21.cz

Výhody práce s Databází MA21

- pro města, obce a regiony je databáze jednoduchým nástrojem **pro prezentaci jejich aktivit** v rámci MA21 dle oficiálně stanovených podmínek.
- pro resorty, kraje a mezinárodní instituce je databáze **zdrojem informací** o rozsahu a kvalitě MA21 jak v konkrétních municipalitách, tak v ČR celkově, a to v daném roce i zpětně.

Základní zásady práce s databází

Práce uživatele (obce, města či regionu) s Databází MA21 je soustředěna do několika jednoduchých kroků:

1. Registrace uživatele do databáze (www.ma21.cz – registrace)
2. Naplnění požadované dokumentace ke kritériím do e-formuláře (dle příslušného typu municipality)
3. Zaslání e-formuláře k odborné kontrole
4. Schválení a následné zobrazení ověřených kritérií v databázi
5. Každoroční aktualizace dat v databázi

Kontrolu dat, která jsou ze strany realizátorů MA21 do databáze plněna, **zajišťuje Pracovní skupina pro MA21** Rady vlády pro udržitelný rozvoj (PS MA21 RVUR). V případě pokročilých kategorií MA21 („B“ a výše) se jedná o důkladnou kontrolu opřenou o výjezd kontrolní komise do místa realizace MA21 a následnou obhajobu realizátora na půdě PS MA21 RVUR.

Základní správu Databáze MA21 zajišťuje – CENIA, česká informační agentura pro životní prostředí. Ta zároveň poskytuje municipalitám při plnění databáze asistenční pomoc (viz evvo@cenia.cz).

Kritéria MA21

Uvedená tabulka obsahuje **základní sadu Kritérií MA21 (pro města)**. Upravené sady pro jiné typy municipalities (malé obce, statutární města, mikroregiony, kraje) z této základní sady vychází a liší se pouze ve vybraných požadavcích. Všechny sady Kritérií MA21 jsou dostupné na www.ma21.cz.

Kategorie "Zájemci"			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
i.	Zájem o zápis do evidence MA21	- vyplnění registračního formuláře do Databáze MA21	- ano/ne
ii.	Kontaktní osoba MA21	- stanovení kontaktní osoby - zástupce právnické osoby	- ano/ne
iii.	Zpětná vazba o stavu MA21	- pravidelné potvrzení zájmu o evidenci v Databázi MA21	- ano/ne

Kategorie D			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
1.	Organizační struktura MA21	1.1. ustanovení zodpovědného politika pro MA21	- ano/ne
		1.2. ustanovení koordinátora MA21 (v rámci úřadu či organizace zřízené městem/obcí)	- ano/ne
		1.3. existence neformální skupiny pro MA21 (může být i oficiální orgán)	- ano/ne
2.	Aktivní zapojování veřejnosti do oblastí plánování a rozhodování (typu kulaté stoly, fórum UR/MA21 aj.)	2. plánování s veřejností (akční nebo komunitní plánování)	- minimálně 2 plánovací akce za rok
3.	Prezentace činnosti a výstupů MA21	3.1. aktualizace webové stránky s informacemi o MA21 3.2. uveřejňování zpráv o MA21 v místních/regionálních/celostátních médiích	- informace o aktuálních aktivitách v daném roce na webu - minimálně 2 zprávy v médiích za každé pololetí (4 zprávy za rok)
4.	Spolupráce/partnerství sektoru veřejné správy, občanského sektoru a podnikatelského sektoru	4. společné zapojení zástupců občanského sektoru a podnikatelského sektoru do aktivit v rámci MA21	- minimálně 2 společné aktivity za rok

Kategorie C			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
5.	Oficiální orgán samosprávy pro MA21	5. ustanovení/existence orgánu rady/zastupitelstva pro sledování postupu MA21 složeného ze zástupců veřejné správy, neziskového sektoru a komerčního sektoru	- minimálně 1 zástupce z každého sektoru
6.	Oficiálně schválený dokument k MA21 (deklarace, charta apod.)	6. schválení dokumentu k MA21 zastupitelstvem města/obce	- ano/ne
7.	Informace, vzdělávání a osvěta k UR a MA21	7.1. pořádání osvětových kampaní k UR (Den Země, Evropský týden mobility apod.)	- minimálně 1 kampaň za rok
		7.2. realizace osvětových akcí k UR, MA21 a souvisejícím tématům pro úřad nebo veřejnost (mimo kampaně)	- minimálně 1 osvětová akce za rok
8.	Sledování a hodnocení procesu MA21	8. projednání roční pravidelné zprávy o MA21 nebo akčního plánu zlepšování MA21 radou nebo zastupitelstvem města/obce	- ano/ne
9.	Finanční podpora aktivit MA21 ze strany samosprávy	9. schválení finanční podpory aktivit MA21 vyplývajících z komunitního plánování radou nebo zastupitelstvem města/obce (možno jednorázová i systematická podpora)	- minimálně 1x za rok
10.	Pravidelné veřejné fórum UR/MA21 k celkovému rozvoji města/obce	10. pořádání veřejného fóra UR/MA21 k celkovému rozvoji města/obce	- minimálně 1x za rok

Kategorie B			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
11.	Strategie UR města/obce nebo strategický plán rozvoje města/obce respektující principy UR	11. strategie UR města/obce nebo strategický plán k UR schválené zastupitelstvem města/obce	- ano/ne
12.	Dílčí koncepce, která je v souladu se strategií UR města/obce nebo strategickým plánem rozvoje města/obce respektující principy UR	12. dílčí koncepce, která naplňuje principy UR, schválená zastupitelstvem města/obce	- prohlášení o naplňování principů UR uvedeno minimálně v 1 platné dílčí koncepci
13.	Systém finanční podpory města/obce pro realizaci opatření MA21	13. schválení systému finanční podpory (nebo alespoň jeho dílčí části) zahrnujícího podporu MA21 radou nebo zastupitelstvem města/obce	- ano/ne
14.	Získávání externích zdrojů pro realizaci MA21	14. získávání externích zdrojů pro realizaci aktivit MA21 (externí dotace, granty aj.)	- minimálně 1 aktivní externí zdroj nebo podaná žádost v roce
15.	Stanovení a sledování vlastních indikátorů MA21	15. stanovení a sledování vlastních indikátorů vyplývajících z komunitního plánování	- ano/ne
16.	Sledování mezinárodně standardizovaných indikátorů UR	16. sledování mezinárodních indikátorů UR	- ano/ne
17.	Certifikované proškolení koordinátora MA21	17. absolvování případně aktuální účast koordinátora MA21 v akreditovaném školení pro koordinátory MA21	- ano/ne
18.	Výměna zkušeností a přenos příkladů dobré praxe v oblasti MA21	18. aktivní zveřejňování vlastních příkladů dobré praxe v rámci tématické akce min. regionálního významu, příp. veřejně přístupné databáze	- ano/ne

Kategorie A			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
19.	Oficiální orgán samosprávy pro sledování stavu UR	19. ustanovení orgánu rady nebo zastupitelstva města/obce	- ano/ne
20.	Management kvality v rámci veřejné správy	20. zavedení certifikovaného systému řízení kvality v rámci činnosti úřadu města/obce (např. ISO nebo EMAS)	- ano/ne
21.	Principy UR jsou ve městě/obci prakticky uplatňovány	21.1. udržení/zlepšování stávajícího stavu a vlivu na UR (dle vlastních nebo standardizovaných indikátorů)	- zjištění stavu/vlivu minimálně 1x za 2 roky
		21.2. spokojenost obyvatel s kvalitou života v obci/městě a s procesem MA21	- zjištění stavu minimálně 1x za 2 roky

ODKAZY A DALŠÍ INFORMACE

Instituce a organizace

- **Rada vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR), Ministerstvo životního prostředí (MŽP)** – www.mzp.cz
- **CENIA, česká informační agentura životního prostředí**
www.cenia.cz; www.ma21.cz
- **Národní síť Zdravých měst ČR**
www.zdravamesta.cz; www.dobrapraxe.cz

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Kontakt pro další informace

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10
Ing. arch. Marie Petrová, tajemnice PS MA21 RVUR
(Pracovní skupina pro místní Agendu 21 Rady vlády pro udržitelný rozvoj)
tel.: 267 122 968, e-mail: Marie.Petrova@mzp.cz
www.mzp.cz

místní Agenda 21

Od roku 2010 je nově k dispozici logo MA21, jehož cílem je graficky sjednotit a zaštitit procesy MA21 v ČR. Ústředním symbolem loga je barevná mozaika 21 bodů, která symbolizuje různorodé zúčastněné strany v procesu MA21. Na jejich pestrost odkazuje i škála barev. Diagonální natočení loga představuje dynamiku a vývoj.

Další užitečné odkazy

- **Databáze MA21, informace k MA21** – www.ma21.cz
- **Informace k udržitelnému rozvoji**
www.mzp.cz/cz/udrzitelny_rozvoj; www.udrzitelny-rozvoj.cz
- **Finance pro podporu MA21 (Revolvingový fond MŽP)**
www.mzp.cz/cz/revolvingovy_fond_mzp
- **Ceny Ministerstva vnitra za kvalitu veřejné správy (vč. MA21)**
www.mvcr.cz/kvalita

Administrativní podpora Databáze MA21

CENIA – Česká informační agentura životního prostředí
Litevská 1174/8, 100 05 Praha 10
e-mail: evvo@cenia.cz
www.cenia.cz